

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

MUISTIO 15.12

Päijät-Hämeen maakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) ohjausryhmä

Aika: **10.12.2018 klo 13:00 – 15:00**

Paikka: Wanha Herra, Möysä-Kabinetti, Laaksokatu 17, Lahti

Jukka Ihalainen , Lahden Ensi- ja turvakotiry	Varajäsen: Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry:n Etelä-Suomen aluetoimisto
Minna Veistilä, sosiaalijohtaja, Sysmä	Varajäsen: Tuula Mäkinen, hallintojohtaja, Sysmä
Pirjo Hepo-oja, hyvinvointijohtaja, Heinola	Varajäsen: Kirsi Korttila, sosiaali- ja terveysjohtaja, Heinola Kirsi Mäkilä, hyvinvointikoordinaattori, Heinola
Timo Ahvo , sivistystoimenjohtaja, Orimattila	
Hanna Rapatti , erityisopetuksen rehtori, Hollolan sivistystoimi	Varajäsen: Sanna Plit-Rehula, rehtori, Hollola
Anjariitta Carlson , sivistystoimen kehittämisspäällikkö, Lahti	Puheenjohtaja
Lassi Kilponen, opetus- ja kasvatusjohtaja, Lahti	
Sari Lahti , tulosaluejohtaja, lapsiperhepalvelut, PHHYKY	
Eija Kallio, tulosityksikköpäällikkö, lastensuojelu, PHHYKY	
Niina Viholainen , tulosityksikköpäällikkö, lapsiperheiden tuki, PHHYKY	
Hannele Poutiainen, tulosityksikköpäällikkö lasten ja nuorten hyvinvointi, PHHYKY	

Mikko Lavonius , lastentautien ylilääkäri, PHHYKY	Varajäsen: Maria Virkki, hallintoylilääkäri, PHHYKY
Riitta Särkiö, pappi, Lahden seurakuntayhtymä	Varajäsen: Seppo Vesala , Kasvatus- ja perheasioiden johtaja, Lahden seurakuntayhtymä
Kati Peltonen , TKI-johtaja, Lahden ammattikorkeakoulu	Varajäsen: Marja-Liisa Sabbah, Lahden diakonia instituutti (Dila)
Sini Bondarew, Lahden nuorisovaltuusto	
Päivi Salonen , lastentautien ja yleislääketieteen erikoislääkäri, PHHYKY	
Virpi Lehtinen , palveluesimies, Lasten ja nuorten kuntoutus, PHHYKY	Varajäsen: Päivi Nevalainen, vastaava terapeutti
Marja Okker, tulosityksikköpäällikkö, lastenpsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	Heli Peltola, tulosaluejohtaja, psykososiaaliset palvelut, PHHYKY
Jani Penttilä, tulosityksikköpäällikkö, nuorisopsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Markku Lehikoinen, viestintä, PHHYKY	
Pauliina Koskela, vapaa-aikavastaava, koulukuraattori, Padasjoki	
Kirsi Kuusinen-James , johtaja, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso	
Tuija Åstedt, LAPE- projektipäällikkö	
Anne Haavisto, LAPE- projektisuunnittelija	
Hilkka Kemppi, asiantuntija, toimintakulttuurin muutos, LAPE	
Marita Moisander-Pohjonen , LAPE- projektisuunnittelija	
Pia Harmokivi , sivistystoimenjohtaja, Iitti	
Johanna Huttunen , hyvinvointiohjaaja, Hartola	
Petri Käkönen, rehtori-sivistysjohtaja, Kärkölä	
Matti Kettunen, hyvinvointijohtaja, Asikkala	
Elina Vesterinen , LAPE- muutosagentti	
Katja Bergbacka , projektipäällikkö, OKM	

Paikalla myös perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialajohtaja Mika Forsberg Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymästä.

Käsiteltävät asiat

- 1) Kokouksen avaus
- 2) Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.
- 3) LAPE-yhteistyöryhmän nimeämisen suunnitelma ja kevään kokousaikatauluista sopiminen

Päijät-Hämeen LAPE-hanketyössä on valmisteltu yhteistyö- ja koordinaatorakennetta, joka otetaan käyttöön vuoden 2019 alusta. Valmistelua on tehty Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän, kuntien, seurakuntien, järjestöjen ja oppilaitosten yhteistyönä. Monialaisella yhteistyörakenteella varmistetaan osaltaan valtakunnallisen LAPE-muutosohjelman ja maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpano.

Käyty läpi koordinoituvastuuta ja yhteistyöryhmän perustamista. Tarvitaan nopeasti suunnitelma työn jatkumiselle ja sopimus yhteistyöryhmän perustamisesta ja tehtävistä. On mahdollisimman pian sovittava yhteistyöryhmän kokoonpanosta. Nimeämispyyntö yhteistyöryhmään pyydetään tekemään 18.1.2019 mennessä yhtymän kirjaamoon. Alustavaa kirjepohjaa näytetty ja kysytty ohjausryhmältä muutosehdotuksia. Ensimmäiseen yhteistyöryhmän kokoukseen tehdään toimintasuunnitelma hyväksyttäväksi.

Keskustelua;

Kirje on osoitettava kuntien kirjaamoihin ja se tullaan käyttämään myös kuntien hallituksissa. Kirjeeseen tulee muotoilla se, että toivotaan viranhaltijoita, joilla on riittävästi päätösvaltaa ja esittelyvastuu. Käytännössä sivistystoimenjohtaja tai muu vastaava. Pyydetään nimeämään varsinainen ja varajäsen.

Menettely järjestöjen, seurakuntien ja oppilaitosten osalta;

Nimeämiskirjeen pitäisi mennä kaikkiin seurakuntiin. Seppo Vesala ehdottaa, että heidän toimestaan lähtisi kirje kaikkiin seurakuntiin, jonka jälkeen he saisivat ehdottaa henkilöä. Yhteishenkilöt Seppo Vesala ja Mikko Sulander.

Järjestöt; Järjestökenttä ei ole niin organisoitunut. Yhteinen Päijät-Häme Helena Haaja sekä järjestöagentti Sanna Peltonen voisivat ottaa asian tehtäväkseen. Asia laitetaan kaikille järjestöille tiedoksi. Jäsen ja varajäsen varmasti löytyvät.

Oppilaitosten osalta;

Parhaiten asia järjestyy siten, että kirje lähetetään ohjausryhmän jäsen Kati Peltoselle LAMK:iin, joka selvittää asian oppilaitosten kesken ja jäsen tulee sitä kautta nimetyksi.

Yhteistyöryhmän kokousaikataulu vuodelle 2019;

Vuoden 2019 kokousaikataulu

30.1. klo 13-15.30
6.3. klo 13-15.30
27.3. klo 13-15.30
24.4. klo 13-15.30
29.5. klo 13-15.30
26.6. klo 13-15.30
28.8. klo 13-15.30
25.9. klo 13-15.30
30.10. klo 13-15.30
27.11. klo 13-15.30
18.12. klo 13-15.30

Sovitaan, että alkuun kokoukset ovat kerran kuukaudessa ja kokousaikataulu laitetaan nimeämiskirjeeseen.

Odotukset ensimmäiseen kokoukseen;

On tehtävä pohjatyötä ja toimintasuunnitelmaa on valmisteltava hyväksyttäväksi ensimmäiseen yhteistyöryhmän kokoukseen 30.1.2019.

Ohjausryhmän toiveita;

- Yhtenä kärkenä ensi vuodelle tulee olla erityistason mukaan kytkeminen
- digitaalisten palvelujen esittely / Onks tää normaalia-chat, Mä en jaksa-chat / Janne Vepsäläinen (www.zoturi.fi , www.normaalia.com)
- Perhe- ja lähisuhdeväkivalta
- Me Säätiön jatkon esittely / Hilikka Kemppi
- Perhekeskustoimintamallin kehittäminen jokaisessa kokouksessa
- Näyttöön perustuvat mallit uudelleen käsittelyyn (ml. Lapset puheeksi)
- Nepsy-asiat
- Hykyssä kuvataan parhaillaan prosesseja, niihin kaivataan liimaa ja palveluketjuajattelua ja prosessien yhteensovittamista esim. ikäryhmittäin
- Asiakaskokemukseen keskittyminen
- Hyte-valmistelun tilanne

- LAPE-teesit (Elina Vesterinen lisännyt ohjausryhmän kokouksen jälkeen)

Asiakasohjausta kehitetään parhaillaan hyvinvointiyhtymässä, organisatorista asiakasohjauksen toimialaa ei kuitenkaan tule. Sen rakentaminen olisi vaatinut ison organisaatiomuutoksen, jolloin kaikki toimialat olisivat menneet uusiksi eikä tähän haluttu lähteä. Sen sijaan keskitytään parantamaan palveluja ja asiakasohjausta nykyisissä rakenteissa. Neuvolapalveluiden osalta keskitetty ajanvaraus ja neuvonta on auennut 11.1.2018 alkaen. Äitiys- lasten- ja ehkäisyneuvolan terveydenhoitajat tavoittaa jatkossa numerosta; 044 416 3101, käytössä myös takaisinsoittopalvelu.

Yhteistyöryhmän toimintasuunnitelman työstämiseen tarvitaan pieni työryhmä muutosagentin tueksi. Työrukkasena voisi toimia LAPE-ydin tiimi hykystä, joka tuottaisi ehdotukset. Perhekeskuskoordinaattori tarvitaan mukaan myös. Elina Vesterinen kokoaa ryhmän toimintasuunnitelman teon tueksi.

4) Perhekeskustoimintamallin tavoitteet

Perhekeskuksen johtamisen työpajoissa nousseiden tavoitteiden läpikäyminen ja keskustelua uuteen kehittämisen vaiheeseen siirtymisestä. Pilottityöryhmät päättävät työnsä hankkeen osalta. Kärkenä piloteissa olivat varhaisen tuen palvelut; neuvola, varhaiskasvatus ja lapsiperheiden arjen tuki, jokainen rakensi oman toimintasuunnitelman. Toimintoja on lähdetty tekemään yhdessä, esim. tyttöjen ryhmät, perheohjaajan vastaanotto varhaiskasvatuksessa, yläkoululaisten ryhmäytystä on tehty yhdessä sekä järjestetty asiantuntijaluentoja.

Kaikki pilottiryhmät halusivat tehdä konkreettisia asioita ja siihen tarvittiin esimiehen lupa sekä aikaa kehittämistyölle. Tarvitaan myös innokkaita asian edistäjiä, jotka muuttavat toimintaa.

Piloteissa haluttiin vahvistaa hyvinvointia ja keskityttiin hyvinvointia tukeviin tekoihin ongelmiin keskittymisen sijaan. Tarvitaan strategia ja perusprosessien muodostamista. Yhteinen kieli, viestintä ja markkinointi nousivat myös tärkeiksi. **BIKVA-arvioinnin perusteella tarvitaan juuri käsitteiden määrittelyä ja markkinointia.**

Järjestöjen ja seurakuntien osalta on vahvistettava edelleen heidän mukana oloa, siellä missä siihen on tarvetta. Tarvitaan avoimuutta ja työn jatkuvuutta sekä kokeiluja yhteisen työn tekemiseen. Kyseessä ei ole hallinnollinen päätös vaan enemmän puhutaan ovien auki pitämisestä. Avoimuus on ollut läsnä erilaisissa verkostoissa ja sieltä on tullut konkretiaa koko Päijät-Hämeen alueelle. Yhteinen koulutautuminen voisi olla myös yhtenäistävä eri toimijoille. Alueella jatkuvien järjestöhankeiden kanssa on sovittu tapaamiset perhekeskuskoordinaattorin ja muutosagentin kesken. Päijät-Hämeen liitto on aktivoitunut järjestöasiassa ja se varmaan tuo myös lisää jäsenystä. Kumppanuustuotteet tavoitteena on varmasti avain juuri tämän yhteisen tekemisen lisäämiseksi.

LAPE-Akatemia; tavoitteena maakunnallisen lapsilähtöisen tahtotilan vahvistaminen. Suunnittelu kesken. LAPE-Akatemian aloitus tulee olemaan yhteistoiminta-alueen (YTA) yhteinen ja suunnittelu siltä osin alkamassa. LAPE-Akatemia sarjan aloitus tulee olemaan aikaisintaan 03/2019.

Kysymykset;

- 1) Nimetkää kaksi – kolme tärkeintä tavoitetta, joista lähdetään perhekeskustoiminnassa liikkeelle?
- 2) Miten vahvistetaan kolmannen sektorin mukana oloa (entisestään)?

Keskustelua käydään toimintasuunnitelman pohjaksi, joka esitellään 30.1.2019 yhteistyöryhmän kokouksessa.

Keskustelua;

- raha on myrkkyä; on päästävä yhteiseen työhön ja nähtävä lapset, nuoret ja perheet kaikkien yhteisenä asiana
- koulutuksen tarve; raha ei saa olla senkään este, avoimia tilaisuuksia, koordinoitua tarvitaan (lape-koulutukset PH)
- verkostomainen työskentely, kun tarvitaan muita lapsen ja perheen ympärille -> yhteinen kalenteripohja / tyhjä kalenteritila tarvitaan
- keskustelu siitä, että erilaisia sähköisiä välineitä otettava käyttöön (skype -> tarvitaan myös johdon tuki)
- kun jokin ilmiö nousee huoleksi, otetaan asia puheeksi ja tartutaan asiaan
- käsitteet ja ydinpalvelut, sekä perhekeskus perheen näkökulmasta kaikki tärkeitä -> yhteinen ymmärrys tarvitaan
- ydinpalvelujen tunnistamisessa katsottava myös jo hyvin toimivia palveluja sekä vahvistettava niitä, harmaiden alueiden tunnistamista tarvitaan -> *asiat, jotka eivät kuulu kenellekään*
- parhaimmillaan perhekeskusverkosto toimii myös työntekijän tukena
- perhekeskuksen tavoitteet ja ydinpalvelut; esim. neuvolan suunnalta tavoitetaan kaikki, varhaiskasvatus ja arjen tuki tärkeät ja miten esim. nepsy-asioita saadaan hoidettua? Ydinpalvelujen määrittelyn jälkeen kolmas sektori mukaan. Alueellisesti toimii lasten- ja nuorten kuntoutustyöryhmät. Ydinpalveluista ydinprosesseihin ja niiden johtamiseen. On sovittava yhteisesti käytäntöjä. Tulee avata prosesseja, meneekö ohjaaminen palvelujen piiriin nykyisellään "oikein".
- perustason ja erityistason yhdyspintaa tulee tarkastella.
- päällekkäisten prosessien tunnistaminen tulisi myös tehdä, esim. sivistyspalvelujen sisällä on nepsy-ryhmä ja erikoissairaanhoidossa on myös oma ryhmänsä -> voidaanko tehdä yhdessä?
- käsitteiden määrittely ja perhekeskuskuvan muodostamista tarvitaan sekä perheille että toimijoille. Toimivaan kuvaan sisältyvät ydinpalvelut ja tavoitteet. Haastetta siinä, että toimijat tietävät mitä perhekeskus tulee tarkoittamaan. Tämän jälkeen markkinointikin on helpompaa.
- 3.sektorin osalta tarvitaan innokkuutta, kaikki halukkaat mukaan ja ollaan avoimia.
- kuntaryhmälle konkreettiset tavoitteet
- **paikallisen perhekeskustavoitteen tekeminen, tavoitteiden määrittely sekä ydinpalveluiden tunnistaminen ja muotoilu. Kumppanuustuotteiden syntyminen on tärkeä -> konkretiaa halutaan.**
- **kynnyksettömyys ja kumppanuus on tavoitteina** (saman kielen puhuminen)

5) Muut asiat

- Ensi- ja turvakotien liitto on saanut STEA-avustusta Pidä kiinni- hankkeeseen. Kohteena päihdeperheet, lisätietoa; <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/nain-me-autamme/pida-kiinni-hoitojarjestelma/> Aiesopimus on tehty Phhykyn, Heinolan ja Sysmän sekä Hämeen poliisin kanssa. Rahoitusmuodot kohdennettuja avustuksia (ennakoitavia) ja toinen rahoitusmuoto on

projektirahoitus. Lisäksi käynnissä eroauttamista, vanhempi vankilan portilla sekä Perheet Keskiöön hanke.

- Perhekeskuspilottien raportti on valmistunut ja se laitetaan muistion liitteeksi 1.
- 30.1 2019 kokouksen koollekutsuu muutosagentti Elina Vesterinen
- Toiveena se, että kaikki materiaalit laitetaan nettisivuille huomisenhyvinvointia.fi
- Yhtenä vaihtoehtona kansallisesti on ollut Innokylä, mutta päätöstä ei ole tehty.
- 3-vuotinen Huuma-hanke käynnistyy, nuorilähtöisen tiedon kokoamiseen ja erilaisten toimenpiteiden käynnistämiseen, Anne Haavisto on valittu projektipäälliköksi.
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa alettiin tekemään noin vuosi sitten, LAPE-työssä on saatu paljon aikaan. **Intoa yhteistyön jatkamiseen on riittänyt ja tulee riittämään.**

Muistion kirjasi; muutosagentti Elina Vesterinen

Liitteet

Liite 1 Perhekeskuspilotoinnin raportti